

TÜRKİYE BİLİŞİM SANAYİ ZİRVESİ

16 Mart 2018
İstanbul

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı	Ekonomi Bakanlığı	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Maliye Bakanlığı	TÜBİTAK	KOSGEB
TSE	Türk Patent	TOBB	TÜSİAD	MÜSİAD
YASAD	YASED	BGD	KBD	TBV
İSO	ASO	İTO	Özel Sektör Temsilcileri	

TÜBİSAD Başkanı Sn. Kübra Erman KARACA

Değerlerin interneti dönemine geçiş yaptığımız süreçte bilişim sektörü diğer tüm sektörlerdeki katma değer ve verimliliğinin artmasında lokomotif sektör olacaktır.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri dışındaki diğer sektörlerin teknolojik devrimi yakalayabilmesi, yeni iş modellerine uyum sağlanması, uluslararası iş bölümünde sadece kullanıcı değil, ürün ve hizmet sağlayıcı olarak konumlanması ve belli ürün ve hizmetlerde uzmanlaşabilmesi, dönüşümün önemli parametreleridir.

Bu kapsamda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın sanayimizin katma değerini ve yüksek teknoloji ürünlerin payını arttırmak üzere başlattığı Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programını çok değerli buluyoruz.

Değerlerin interneti dönemine geçiş yaptığımız süreçte bilişim sektörü diğer tüm sektörlerdeki katma değer ve verimliliğinin artmasında lokomotif sektör olacaktır. Diğer tüm faktörleri dışarıda bırakacak olursak 2023 hedefine ulaşmak için, 2017'de kaydedilen büyümenin yaklaşık 2 katı hızda bir yıllık ortalama büyüme hızını yakalamalıyız. Bu durumda ancak gerekli önlemlerin alınması ve çalışmaların yapılması ile yaklaşık %25 oranında bir büyüme başarıldığı takdirde, BİT sektörü yaklaşık 3 yıl gibi bir zaman zarfında kendini katlayacaktır.

Türkiye'nin dijital ekonomiye geçişi ve sanayide yüksek teknoloji üretiminin sağlanması için oluşturduğumuz ve acil eyleme geçirilmesi gereken politika önerilerimizin yanı sıra iki konunun önemine dikkat çekiyoruz.

Dijital ekonomi stratejilerini ve politikalarını yönlendiren bir yönetim modeli ve yapılması zorunludur. Bu yapı sadece bir topluluğu değil, tüm toplumu; sadece bir sektörü değil tüm sektörleri; sadece bir kamu kurumunu değil tüm kamu kurumlarını kapsayıcı ve denetleyici sorumlulukta olmalıdır.

Dijital değişimin yönetimi, koordinasyonu ve etkinliği devletin en üst seviyede ve rolde bu konuyu sahiplenmesi ile ilgili mevzuat ve kanunlarla desteklenmesiyle mümkün olacaktır.

TÜRKİYE BİLİŞİM SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Bilişim sektörü, katma değerli yazılım ve bilgi teknolojileri hizmetleri kullanımına ağırlık verilerek güçlü bir piyasa yapısının sağlanması ile küresel rekabet gücünün artırılması, teknoloji ve refah düzeyinin yükseltilmesi nitelikli istihdamın geliştirilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir.

Bilgi ve İletişim Teknoloji (BİT) sektörüne yönelik verilere göre her yıl çift haneli büyüme gerçekleştiren bilişim sektörü, bilgi teknolojileri alanında %18,9 büyüme ile 41,3 milyar TL, iletişim teknolojilerinde %17,8 büyüme ile 75,6 milyar TL olmak üzere toplamda 116,9 milyar TL ciroya ulaşmıştır.

Bilgi Teknolojilerindeki cironun dağılımı; donanımda 16, yazılımda 18,8 ve hizmet alanında

6,4 milyar TL'dir. İletişim Teknolojilerindeki cironun dağılımı; elektronik haberleşme alanında 51,1 ve donanım alanında 24,5 milyar TL'den oluşmaktadır.

Değerlerin internetine geçiş yaptığımız süreçte, Türkiye BİT sektör hacminin 2023 yılında 160 milyar dolara ulaşması için 2017'de kaydedilen büyümenin yaklaşık 2 katı bir ortalama yıllık büyüme hızı yakalanması gerekmektedir.

Sektör Hacmi	32,1 milyar \$
İhracat	1,3 milyar \$
İstihdam	128 bin
İşletme Sayısı	17.016
Ar-Ge Merkezi	152
Tasarım Merkezi	2

Kaynak: TÜBİSAD, 2018

• Bilgi Teknolojileri Sektörü Girişim/Çalışan Sayısı

Faaliyet	Girişim Sayısı	Çalışan Sayısı
Bilgisayar Programlama Faaliyetleri	9.602	46.836
Bilgisayar Danışmanlık Faaliyetleri	4.339	20.357
Veri İşleme, Barındırma ve İlgili Faaliyetler	359	13.498
Diğer Bilgi Teknolojisi ve Bilgisayar Hizmet Faaliyetleri	1.784	5.553
Web Portalları	653	2.290
Diğer Yazılım Programlarının Yayımlanması	142	1.096
Bilgisayar Tesisleri Yönetim Faaliyetleri	38	765
Bilgisayar Oyunlarının Yayımlanması	99	281
Genel Toplam	17.016	90.676

Kaynak: GBS, 2017

• Bilgi Teknolojileri Sektör Ciro Büyüklüğü

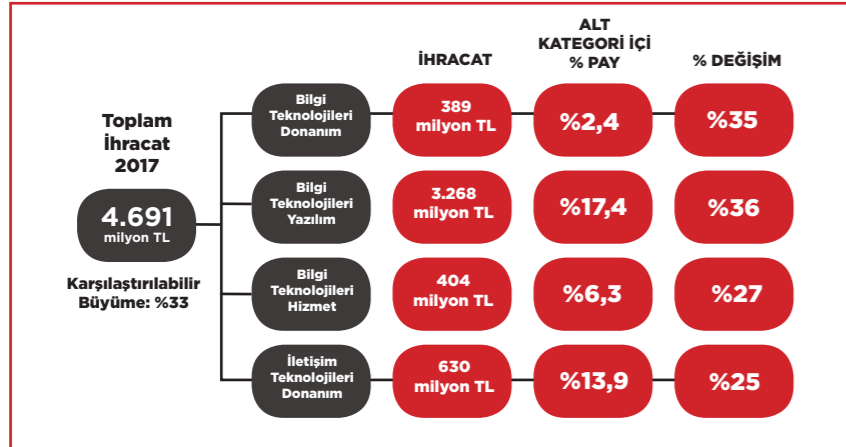
Ölçek	Girişim Sayısı	Toplam Ciro /Milyar TL	Ortalama Ciro /Milyon TL
Kobi Üstü İşletme	70	7,6	109,1
Orta Ölçekli İşletme	315	6,2	19,4
Küçük Ölçekli İşletme	1.678	5,3	3,2
Mikro Ölçekli İşletme	14.953	2,8	0,2
Genel Toplam	17.016	21,9	1,29

Kaynak: GBS, 2017

Bu sektörde tüm işletmelerin ortalama cirosu **1,29 milyon TL** iken, mikro ölçekli işletmelerin ortalama cirosu **187 bin TL**'dir. Sektördeki girişim sayısının çoğunluğu mikro ölçekli işletmedir. Bu işletmelerin toplam cirosu ise, küçük işletmelerin toplam cirosundan çok daha azdır.

Bilgi teknolojileri sektöründe toplam girişimlerin ve çalışan sayısının yarısından fazlası bilgisayar programlama faaliyetlerine aittir. İşletmelerin ortalama çalışan sayısı 5'tir.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri İhracatı

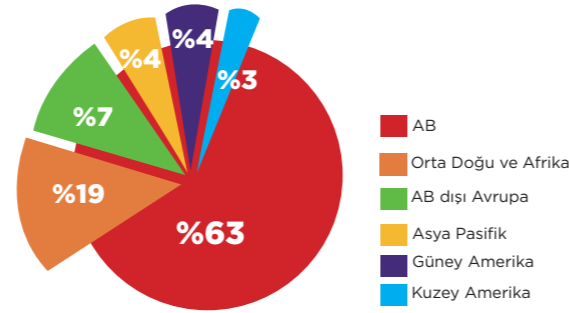
Bilgi ve İletişim Teknolojileri toplam ihracat rakamı Türk Lirası bazında bir önceki yıla göre %33 büyüme ile yaklaşık 4,7 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yazılım ihracatı geçen yıla oranla %36 büyüme kaydederek toplam sektör ihracatının 3,2 milyar TL'lik kısmını oluşturmuştur.

Kaynak: TÜBİSAD, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Verileri,2018

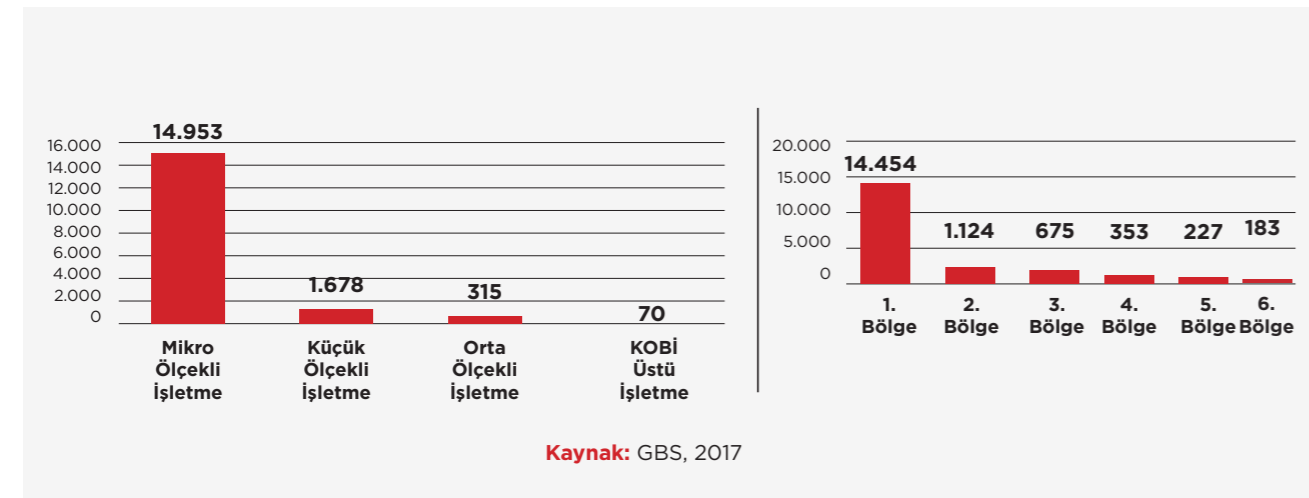
Bölge Düzeyinde İhracat

TÜBİSAD, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Verileri'ne göre ihracat yapılan bölgeler arasında ilk sırayı %63 ile Avrupa Birliği alırken, bunu sırasıyla %19 ile Orta Doğu ve Afrika, %7 ile AB Dışı Avrupa, %4 ile Asya Pasifik ve Güney Amerika, %3 ile Kuzey Amerika takip etmiştir.

Kaynak: TÜBİSAD, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Verileri,2018

Ölçeğe ve Teşvik Bölgesine Göre Dağılım

Kaynak: GBS, 2017

İşletmelerin %88'i mikro ölçekli işletmedir ve %85'i birinci bölgede bulunmaktadır.

Fırsatlar

Dijital dönüşümün getirdiği yeniliklerle beraber emek yoğun üretim yerini veri yoğun üretime bırakırken bu dönüşüm ekseninde önümüze yeni fırsatlar çıkmaktadır.

1. Geniş Bant Haberleşme Teknolojileri

Sanayi 4.0, nesnelerin interneti ve haberleşme alt yapısı üzerine kurulu olan Akıllı Şehir hizmetlerinin vatandaşlara sunulması kapsamında 5G geniş bant internet alt yapısına ihtiyacı büyük önem arz etmektedir.

- Global Pazar 200 milyar dolar
- Yurtiçi Pazar 4 milyar dolar
- 2023 yılı sonunda 1 milyar 5G Abone sayısı,
- Ayda 100 Exabyte'ı aşan Küresel Mobil Veri Trafikçi

Kaynak: Haberleşme Teknolojileri Kümelenmesi, 2017, Ericsson, 2017

2. Yapay Zeka - Büyük Veri ve Blok Zincir

Küresel Bağlantı Endeksinde; Veri Merkezi, Büyük Veri, Bulut Bilişim ve Nesnelerin İnterneti kategorilerinde 35. sırada olan Türkiye bu alanlarda önemli bir potansiyele sahiptir.

Yapay Zekaya Hazır Olma Endeksi		
Sıra	Ülke	Puan
1	İngiltere	8,4
2	Amerika	8,2
3	Kanada	7,8
4	Kore	7,8
5	Hollanda	7,7
31	Türkiye	4,6

Pazar Büyüklüğü		
Yapay Zeka	Büyük Veri	Blok Zincir
2018'de 2,5 milyar \$	2017'de 33 milyar \$	2017'de 340 milyar \$
2025'de 50 milyar \$	2025'de 89 milyar \$	2021'de 2,3 milyar \$

Kaynak: Huawei, 2017, Statista 2017, Oxford Insights,2017

3. Akıllı Şehirler

Akıllı Şehir, yaşama ait tüm sektörlerle ilişkin çözümlerin bir araya geldiği dijital yaşam platformudur.

- Akıllı Şehir uygulamaları ile 2022 yılına kadar **5 trilyon dolar tasarruf**
- Dünya nüfusunun %54'ü şehirlerde
- 31 Mega şehir
- 440 şehir (1 milyon nüfus üstü)
- 2050 yılında dünya nüfusunun %70'i şehirlerde yaşayacak.

Akıllı Şehir Pazar Büyüklüğü		
2016 yılında 773 milyar \$	2019 yılında 1,2 trilyon \$	2025 yılında 3,65 trilyon \$

Kaynak: Persistence Market Araştırması Raporu, 2017, ABI Araştırma Raporu, 2017, Birleşmiş Milletler, 2017

4. Oyun Sektörü ve E-Spor

Sıra	Ülke	Nüfus (Milyon)	İnternet Kullanıcısı	2017 Gelir (Milyon \$)
1	Çin	1.410	814	32.536
2	Amerika	324	260	25.426
3	Japonya	127	121	14.048
4	Almanya	82	74	4.230
5	İngiltere	66	62	4.238
18	Türkiye	81	49	774

Kaynak: Newzoo 2017

Oyun pazarı;

- Dünyada aktif 2,2 milyar oyuncu
- Dünya genelinde 109 milyar dolar gelir
- Türkiye'nin 2017 yılında oyun sektöründen aldığı pay 774 milyar dolar

Türkiye'nin E-Spor pazarı;

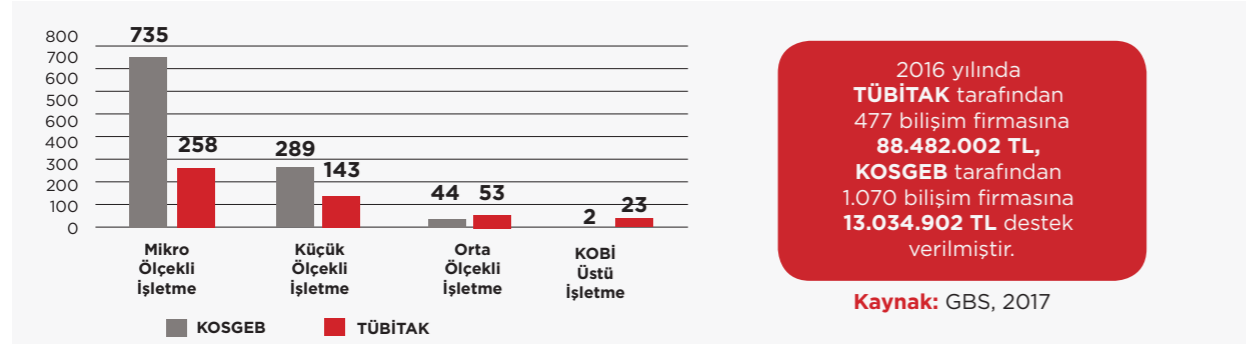
- 2016 yılında 493 milyon dolar
- 2017 yılında 700 milyon dolar
- 2020 yılında 1,5 milyar dolar

Bakanlığımız Destekleri

- Bilişim ve yazılım üreticileri sanayici kapsamına alınmıştır.
- Kamu ihalelerinde yerli yazılım ürünlerine %15 fiyat avantajı zorunluluğu getirilmiştir.
- Yazılım ürünlerine yerli malı belgesi düzenlenmesinin önü açılmıştır.
- Yazılım üreticilerinin sanayici vasfı kazanmasıyla 255 işletme sanayi siciline kayıt yaptırmıştır.
- 33 yazılım işletmesi yazılım ürünleri için 80 yerli malı belgesi almıştır.
- 2017 yılında 256 kamu bilişim projesine ayrılan bütçe 4,5 milyar TL'dir.
- 2017 itibarıyla Bilişim Ar-Ge Merkezi sayısı 152'ye ulaşmıştır.

TÜBİTAK ve KOSGEB Destekleri (Firma Sayısı)

Bilişim Vadisi

Başta Bilişim Teknolojileri olmak üzere, Elektrik – Elektronik, Telekomünikasyon, Yazılım ve Robotik gibi sektörlerden Ar-Ge yapan tüm firmalara ev sahipliği yapmaya hazır olan Bilişim Vadisi'nin, tüm etaplarının tamamlanmasıyla 5 bin Ar-Ge ve yazılım firmasını barındırması, 50 milyar dolar ciro elde etmesi ve 100 bin nitelikli insana iş ve istihdam sağlaması hedeflenmektedir.

Öncelikli Yerleştirilecek Ürün Grupları

- 5G Geniş Bant Haberleşme Şebekesi
- Güvenlik Yazılımları ve Donanımları
- Bilgisayar Destekli Tasarım ve İmalat Yazılımları

Yüksek Teknolojiye Geçiş Projeleri

1. Milli Endüstriyel Bulut

- Verilerin üretilmesi ve saklanması
- İleri analitik uygulamalarla hizmetler sağlanmasının teşvik edilmesi

2. Dijital Dönüşüm Destek Programı

3. Dijitalleşmede Uygulamalı Araştırmalar İçin Üniversite Sanayi İşbirliği Programı

4. Kamu İçin Dijital Çözümler

5. Dijital Teknolojiler Çalışma Komiteleri

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Eğitim ve Nitelikli İş Gücü	
Yurt dışında çalışan dijital yetkinlikleri yüksek kişilerin Türkiye'ye çekecek ve Türk şirketlerinin bünyesindeki Start-up firmalarında istihdam edilecek şekilde politikaların geliştirilmesi	BSTB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Nitelikli insan yetiştirilmesi için akademik dünyadan beklentiler, üniversite- sektör iş birliğinin geliştirilmesi için çalışmalar yapılması	YÖK, MEB
İlköğretim, ortaöğretim ve üniversite seviyesinde kaliteli eğitim müfredatının oluşturulması ve inovatif fikirler üretebilecek sorgulayan bireyler yetiştirilmesi	YÖK, MEB
Yüksek nitelikli personelin kamuya alınabilmesi için ücret skalasının artırılması ve personelin kendi içlerinde yetkinliklerine göre yönlendirilmelerinin sağlanması	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Yerleştirme ve Kamu Alımları	
Yazılım şirketlerinin büyüklüğüne ve üretilen yazılımın yerlilik oranına göre destek verilmesi	BSTB, TOBB
Bilişim sektöründe offset uygulamasının yapılması ve ihracatın desteklenmesi	BSTB
Kamu teşvik mekanizmalarının yazılım sektörünün dinamikleri doğrultusunda revize edilmesi	Ekonomi Bakanlığı
Kamu bilişim tedarikinde yerli ürün kullanımını özendirerek şartnamelerin oluşturulmasında ortak bir bakış açısının sağlanması	BSTB
Başta SCADA sistemleri, mühendislik ve güvenlik yazılımları olmak üzere ithal ürünlerin yerleştirilmesi	BSTB, Enerji Bakanlığı
Geleceğin Teknolojileri	
Yapay Zekâ Enstitüsünün kurulması	TÜBİTAK BİLGEM
Akıllı tarımın özendirilmesi	BSTB ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Siber güvenlik risklerine yönelik yerli yazılım ve teknoloji yatırımlarının teşvik edilmesi	BSTB, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, BTK
Dördüncü Sanayi Devrimi ve Yeni Teknolojiler alanında özel sektör temsilcilerinin katılımı ile çalışma komitelerinin oluşturulması	BSTB ve TÜBİSAD
İletişim alt yapısının daha da güçlendirilmesi için, telekomünikasyon sektöründe yatırımlara devam edilmesi ve yatırımların sürdürülebilirliğinin desteklenmesi	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Kamu ve özel sektörün ortak veri kullanımının ve paylaşımının sağlanması	TÜBİTAK
Piyasa Düzenlemeleri	
Şirket kurma teşviği için 29 yaş sınırının artırılması ve vergi istisnası sağlanması	TÜBİTAK
Global düzeyde rekabetçi ürün için Bağımsız Ür-Ge desteğinin sağlanması	TÜBİTAK, KOSGEB
Kanun yapıcı, sektör ve bankaların ortak çalışması ile e-faturanın yaygınlaştırılması ve pos cihazları ile plastik kartların dijital hale getirilmesi	Maliye Bakanlığı

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Devlet- özel sektör ortaklığıyla yarı resmi nitelikte ve global ölçekte bir şirketin kurularak ülkemizde üretilen yazılım ürünlerinin bu şirket vasıtasıyla global pazarlara entegrasyonu	BSTB, Ekonomi Bakanlığı, TİM
İleri teknolojilerde üst strateji ihtiyacının bulunması ve Türkiye’de bu stratejiyi tek elden yönetecek bir kurum/başkanlık/bakanlık kurulması ve veri merkezlerinin tek bir merkezden yönetilmesi	BSTB, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, BTK
Teknoloji ve hizmet üretiminin bölgesel ve temasal olarak kümelenmesi	BSTB
Türkiye’deki ürünleşmiş teknoloji portföyünün sanayiciye tanıtılması	BSTB, KOSGEB, TÜBİTAK, DMO
Startup seviyesinde olan bilişim teknolojisi firmalarına yönelik iş birikimi, insan kaynağı, ticaret yetkinliği eksikliğinin in ve finansman eksikliklerinin giderilmesi için destek mekanizmalarının kurulması	BSTB, KOSGEB
BİT üzerindeki vergi yükünün düşürülmesi	Maliye Bakanlığı

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Türk sanayisi bilişimle büyüyebilir. Bütün sektörlerin, özellikle bilişimden ve yazılımdan beklentileri çok yüksektir. Bu beklentileri karşılayacak ortak bir akıl, ortak bir vizyon ve ortak bir inançla hareket etmeliyiz.

Sanayi 4.0 sürecini, her yönüyle kavramak durumundayız. Dijital teknolojilerle bağlantılı olan bulut bilişim, büyük data, yeni sınıai internet uygulamaları, algoritmalar, kodlamalar, akıllı fabrikalar, robotlar, sensörler ve 3 boyutlu yazıcılar gibi kavramlara yabancı kalamayız. Tüm bu yeni kavramlar, önümüze aşmamız gereken yepyeni bir eşik koymaktadır. O eşik, Bilişim Devrimi eşigidir. Bilişim Devrimi ile şekillenen dünya, bilim ve teknoloji omurgası üzerinde yükselmektedir.

Demir medeniyeti, yerini data medeniyetine bırakıyor. Data medeniyetinin en önemli iki teknolojisi ise yapay zekâ ve büyük veridir. Yapay zekâ konusunda, çok hızlı davranmalıyız. Bilişim toplumunun ve bilişim devriminin zorunlu kıldığı insan kaynağının üzerine titremeliyiz.

Bilginin internetinden, değerlerin internetine geçtiğimizi aklımızda tutmalıyız. Değerin interneti dönemini şekillendirecek Blokzincir teknolojisinin, buradaki büyük dönüşümün anahtarı olduğunu unutmamalıyız.

Sayın Başbakanımızın imzasıyla oluşturulan Yerlileştirme Yürütme Kurulu’nda, yerli bilişime ve siber güvenlik yatırımlarına özel bir paragraf açacağız. Mühendislik ve güvenlik yazılımları gibi kritik alanlarda, çok özel gayret göstereceğiz. Milli ve yerli duruşumuzu, ortaya koyacağımız yerli bilişim ürünleriyle, ticarileşen yazılımlarımızla güçlendireceğiz.

Bilişim Sanayi Zirvesi

TÜRKİYE ELEKTRONİK SANAYİ ZİRVESİ

30 Mart 2018
İstanbul

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve
Teknoloji Bakanlığı

TÜBİTAK

TİM

KESİD

EMSAD

Cumhurbaşkanlığı

KOSGEB

TÜSİAD

TÜRKBESD

ENOSAD

Ekonomi
Bakanlığı

TSE

MÜSİAD

ECİD

AGİD

Gümrük ve Ticaret
Bakanlığı

Türk Patent

TESİD

EDOSAD

Özel Sektör
Temsilcileri

TÜRKİYE ELEKTRONİK SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Türkiye elektrik ve elektronik sektörü son yıllarda hızla büyümektedir. Sektör tarafından üretilen ürün yelpazesi oldukça geniş olup beyaz eşyadan tüketici elektroniğine, telekomünikasyon cihazlarından bilgisayar cihazlarına, profesyonel ve endüstriyel cihazlardan savunma elektroniğine kadar çok sayıda alt sektöre ait ürün üretilmektedir. Teknolojik gelişimin çok hızlı olması sektör tarafından üretilen ürün yelpazesini her geçen gün artırmaktadır.

Türkiye, elektrik ve elektronik sektörünün alt sektörlerinden olan beyaz eşya (elektrikli ev aletleri imalatı) sektöründe oldukça güçlü konumdadır. Türkiye, yaklaşık 26 milyon adetlik üretim kapasitesiyle Avrupa'da 1. ve Dünya'da ise 7. sıradadır. Bu değerlerle birlikte Türkiye beyaz eşya sektöründe üretim

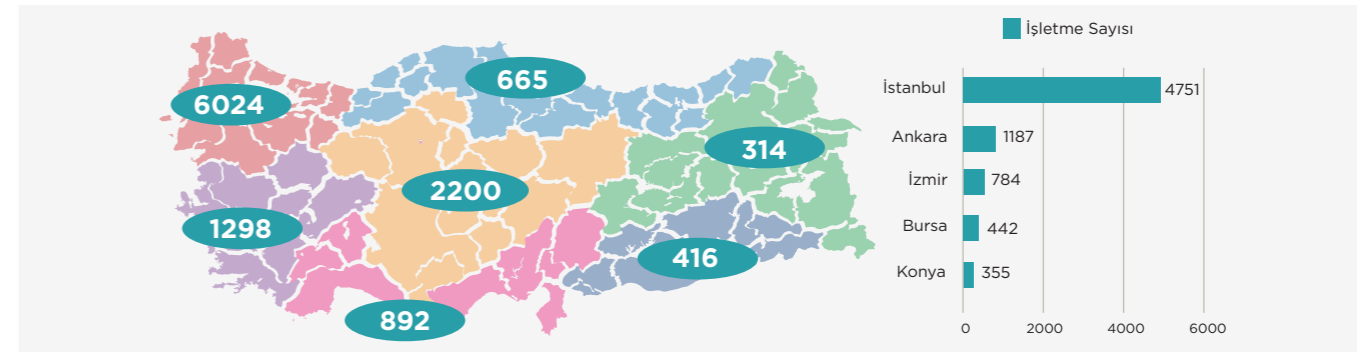
üssü konumundadır. Üretim ve ihracat artışına paralel olarak Türkiye elektrik ve elektronik sektörünün ithalatı da artmaktadır.

2017 yılında sektörün ihracatı 10,4 milyar dolar, ithalatı ise yaklaşık 20 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Elektrikli ev aletleri sektör ihracatında %30 ile en yüksek paya sahiptir. Diğer taraftan, tüketici elektroniği ürünleri %14 ile ithalatta en yüksek paya sahiptir.

Ciro	45 milyar \$
İhracat	10,4 milyar \$
İthalat	20 milyar \$
İstihdam	120 bin
İşletme Sayısı	11.809
Ar-Ge Merkezi	68
Tasarım Merkezi	10

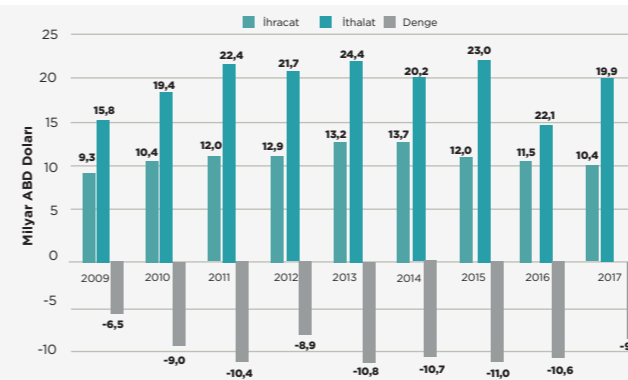
Kaynak: TÜİK, GBS 2017

Elektrik-elektronik sanayimiz Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır. İstanbul, Ankara ve İzmir sanayide en yoğun illerimizdendir.

Kaynak: GBS, 2016

Sektörün Dış Ticareti

Elektronik ürünler, % 84,3'lük ithalat oranıyla yerleştirilmesi büyük önem arz eden ürünler arasındadır. Elektrikli sanayi ürünlerinin % 43,5'i ithaldir.

Kaynak: TÜİK, 2017

TESİD Başkanı Sn. C. Müjdat ALTAY

Sektörümüzde teknoloji sahipliğinin artması, ileri üretim altyapısının geliştirilmesi, sadece bugün ithal edilen ara malı ürünlerin yerli tasarım ve üretimini değil, milli ve yerli özgün ürünlerin de küresel pazarlara sunumunu mümkün kılacaktır.

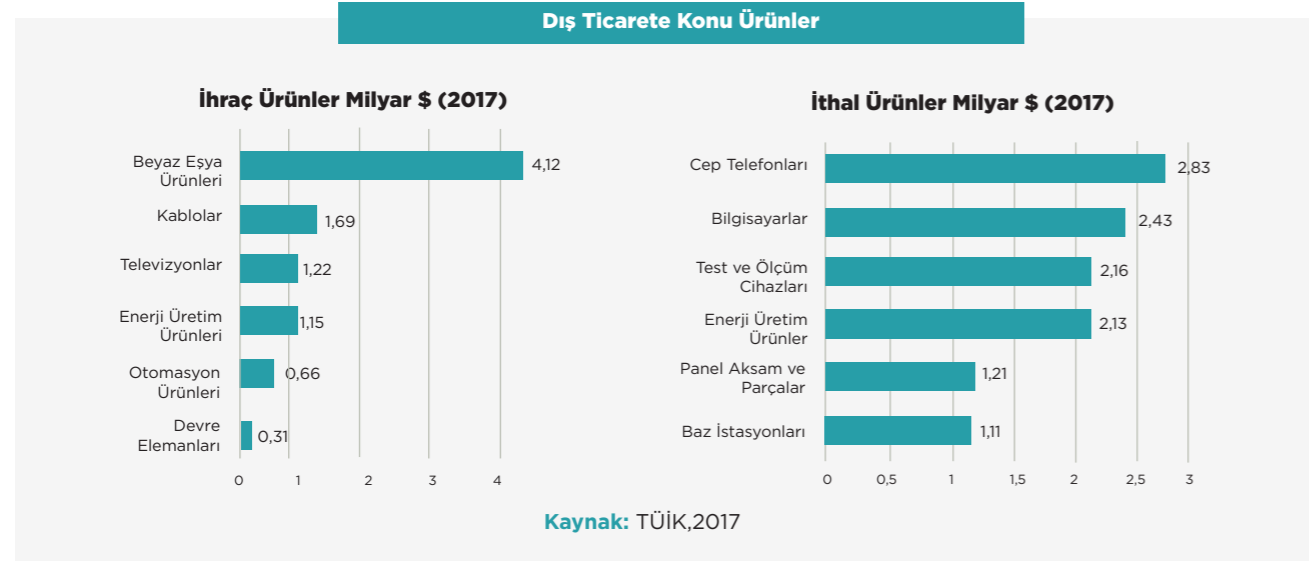
Odak sektörler arasında yer alan elektronik sanayimizin güncel durumunu değerlendirmek, küresel alanda rekabet edebilirliği için gereken adımları tespit etmek, orta ve uzun vade hedeflerimize ulaştıracak stratejileri oluşturmak üzere, Sayın Bakanımız Faruk ÖZLÜ başkanlığında gerçekleşen Türkiye Elektronik Sanayi Zirvesi, sektörümüz açısından son derece faydalı olmuştur. Türkiye Elektronik Sanayicileri Derneği olarak bu toplantıya Bakanlığımız yetkilileri ile birlikte ev sahipliği yapmaktan gurur duyduğumuzu ifade etmek isterim.

Tüm sektörlerin içinde yatay olarak yer alan elektronik sektörü, bu özelliği ile kalkınmada kaldıraç vazifesi görmektedir. Bu nedenle sektörümüzde teknoloji sahipliğinin artması, ileri üretim altyapısının geliştirilmesi, sadece bugün ithal edilen ara malı ürünlerin yerli tasarım ve üretimini değil, milli ve yerli özgün ürünlerin de küresel pazarlara sunumunu mümkün kılacaktır.

TESİD Yönetim Kurulu olarak stratejilerimizi ve projelerimizi, devletimizin en geç 10 yıl içinde, imalat sanayini ve yerli ara malı üretimini ikiye katlama hedefini desteklemek üzere kurguluyoruz. Bu çerçevede kamu ve sektörümüzü bir araya getiren 30 Mart Zirvesi'nde oluşan ortak akıl ve heyecanın sürekliliğini ve zenginleşerek gelişimini sağlayacak her türlü çalışmada, sektörün en kıdemli STK'sı olarak birleştirici bir görev ve sorumluluk almayı ülkemizin geleceğine ve yeni nesillerimize karşı bir borç biliyoruz.

İhraç edilen ürün gruplarında, beyaz eşya ürünleri, kablolar, televizyonlar ve enerji üretim ürünleri üst sıralarda yer almaktadır. Elektrik elektronik sektöründe; cep telefonları, bilgisayarlar, enerji üretim ürünleri ile test ve ölçüm cihazları ithalatı en yüksek ürünlerdir.

Fırsatlar

• Endüstri 4.0

Endüstri 4.0, planlı ve daha az maliyetle üretimi, minimum enerji kullanımını, az ısı üretimini, zaman kazanımını, daha az kaynak ve bellek kullanımını beraberinde getirmektedir. Yüksek hızda ve güvenilirlikte çalışma, eski işlere göre en az iki kat verim ve daha kaliteli ürün üretimi, Endüstri 4.0'ın en önemli etki alanıdır.

Endüstri 4.0 küresel boyutta sanayi üretimini ileri teknoloji ile donatarak, makineler arası iletişim çağına, siber fiziksel sistemlere geçişi

esas almakta olup ekonomiden sosyal düzene kadar yapacağı radikal değişimler ile yeni bir sanayi dönüşümüne neden olacaktır. Bu süreçte, akıllı fabrikalar ile akıllı ürün uygulamaları kendini gösterecektir.

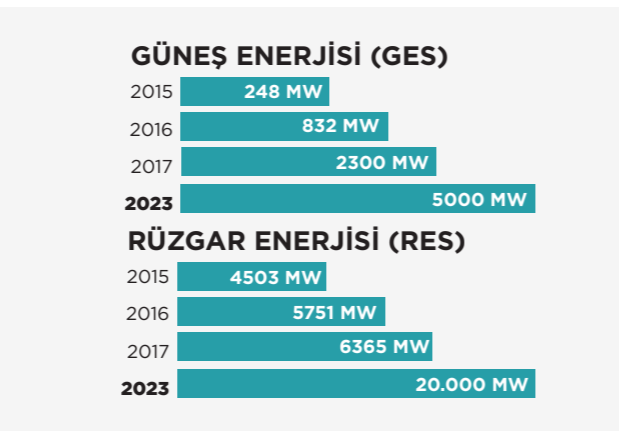
Sanayi, tamamen robotik sistemlere dayalı, büyük verinin işlendiği ve makinelerin haberleştiği bir yapıya dönüşecektir. Endüstri 4.0 ile birlikte; robotik sistemler, sensör teknolojileri ve lazer teknolojileri fırsat alanları olarak karşımıza çıkmaktadır.

• Yenilenebilir Enerji

Ülkemizde, 2023 yılına kadar toplam **5.000 MW** güneş enerjisi üretimi ve **20.000 MW** rüzgâr enerjisi üretimi planlanmaktadır. Bu durum, yerli sanayimiz açısından

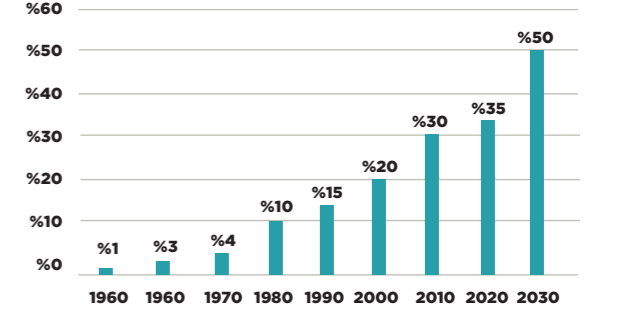
- Güç elektroniği,
- Enerji verimliliği,
- Akıllı şehirler,
- Akıllı şebekeler,
- Enerji depolama ve yönetim sistemleri alanlarında önemli fırsatlar oluşacaktır.

Kaynak: ETKB, 2017 Yılı Faaliyet Raporu

• Araç İçerisinde Otomotiv Elektroniğinin Gelişimi

Son yıllarda otomotiv elektroniğinin araç maliyeti içerisindeki payının hızla arttığı görülmektedir. 2030'a gelindiğinde araçların içerisindeki elektronik aksam oranının %50'ye ulaşacağı öngörülmektedir. Bu durum, güç elektroniği ve elektronik sektörünün otomotiv uygulamalarında ciddi fırsatlar oluşturacaktır.

• 5G/5G+ Mobil İletişim Teknoloji

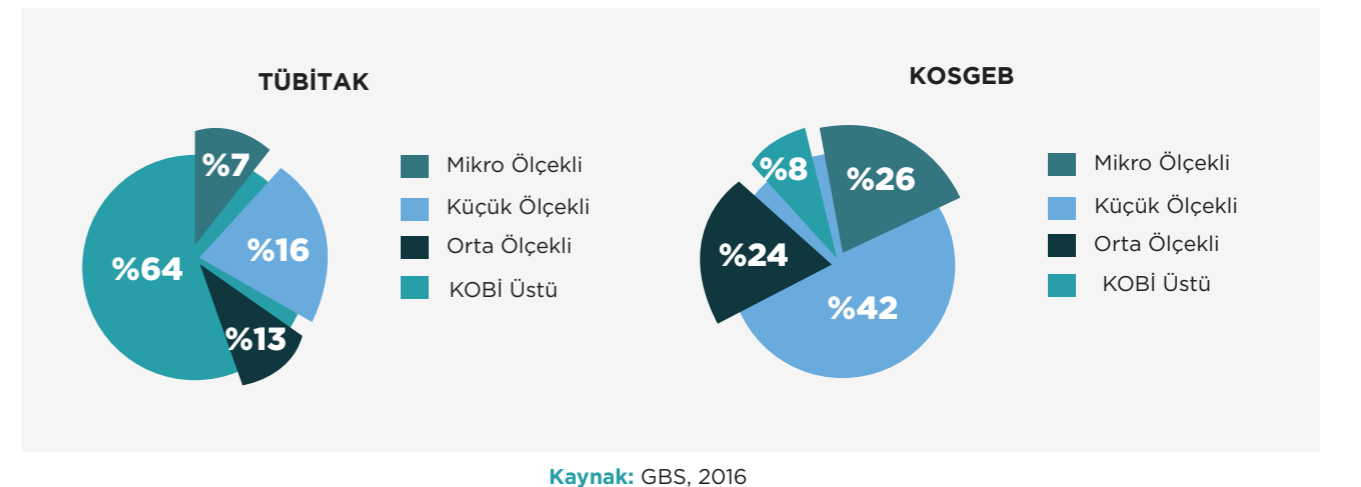
5G ve ötesi teknolojiler ile birlikte, günümüzdeki birçok teknolojinin bir arada kullanımıyla yeni gelişimler sağlanacak ve bir kısım yeni teknolojiler uygulanmaya başlanacaktır. Bu kapsamda, başta elektronik haberleşme sistemleri olmak üzere, her türlü kablosuz haberleşme sistemine yönelik erişim ve iletim (transmisyon) amaçlı anten sistemleri ile diğer şebeke bileşenlerinin tasarımı ve geliştirilmesi ile beraber;

- Düşük güçlü telsiz erişim noktaları (small cell), çoklu anten (massive MIMO),
- Milimetrik Frekans (milimeter wave),
- Şebeke Fonksiyon Sanallaştırması (Network Function Virtualization- NFV),
- Geniş bantlı baz istasyonu donanımı
- RF IC, düşük enerji ile çalışabilen mikroçip teknolojileri
- Dalga Şekli Tasarımı
- Optik haberleşme sistemleri
- Kanal Modelleme (Channel modelling) alanlarında elektronik sanayinde üretime dönük fırsatlar karşımıza çıkmaktadır.

Bakanlığımız Destekleri

TÜBİTAK tarafından Elektrik-Elektronik sanayinde faaliyet gösteren 174 firmaya 47,8 milyon TL destek verilmiştir. KOSGEB tarafından ise 49 firmaya 13,9 milyon TL destek sağlanmıştır.

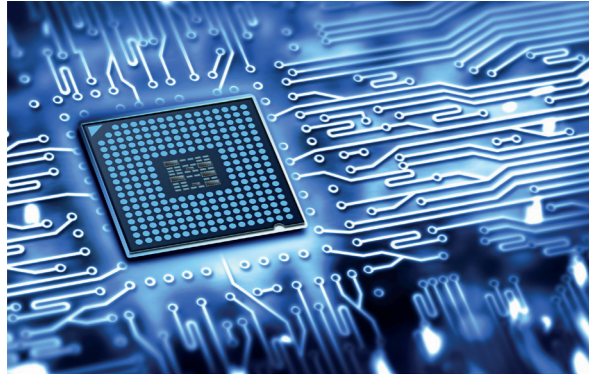
Öncelikli Yerleştirilecek Ürün Grupları

- Endüstriyel Elektronik, Robotik ve Sensör Teknolojileri
- Haberleşme ve İletişim Cihazları
- Panel Teknolojileri
- Bataryalar
- Enerji Depolama
- Enerji Yönetim Sistemleri
- Güç Elektroniği Sistemleri

YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROJELERİ

1. Akıllı Şehir Çözümleri Projesi

- Akıllı şehir/ev trendinin, mevcut avantajlarımızı en verimli kullanacak şekilde stratejik bir program dahilinde fırsata çevrilmesi
- Bunun için öncelikli alanların belirlenmesi, bu alanlarda talep oluşturacak düzenlemelerin yapılması ve bu alanlara cevap verecek yetkinliklerin desteklenip geliştirilmesi
- Yerli-yerli, yerli-yabancı, uçtan uca çözüm işbirliklerinin teşviki

2. Elektronikte Mikro Segmentler Projesi

- Detaylı teknoloji ve sektör analizleriyle mikro segmentlerin belirlenmesi
- Seçili alanlardaki yatırımların ve Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi
- Bu alanlardaki aktörler için ortak platformlar ve işbirliği imkanları sağlanması

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Eğitim ve Nitelikli İş Gücü	
Üniversite öğrencilerinin sanayiye mezun olmadan önce tanıştırılması, aday mühendislik tarzı programların teşvik edilmesi	BSTB, YÖK
Sektörde elektrokimya alanında insan kaynağı ihtiyacının karşılanması	BSTB, YÖK
Akademisyenlerin sanayi ile yapacakları ortak projelerinin akademik ilerlemede kriter olması	YÖK
Üniversitelerin bir alanda dikey uzmanlaşması	
Mühendislik eğitiminin marka bilinci, pazarlama gibi konuları kapsamı	BSTB, YÖK, TÜBİTAK
Matematik, fizik gibi temel bilimlerde doktoralı insan sayısını artırmak için gerekli çalışmalar yapılması	
Endüstriyel doktora programı uygulamaya alınması ve doktora öğrencilerinin Ar-Ge merkezlerinde çalışmalarının sağlanması	BSTB, YÖK, TÜBİTAK
Mesleki eğitim programlarının üniversitelerde, KOBİ'lerde ve büyük firmalarda yaygınlaşabilmesi için destek programı sağlanması	BSTB, KOSGEB
Beyin göçünü tersine çevirecek teşvikler uygulanması	BSTB, TÜBİTAK, TÜBA
Araştırma üniversitelerinin oluşturulması ve desteklerin belirli alanlara yoğunlaştırılması	TÜBİTAK
Yerleştirme ve Kamu Alımları	
Kamu alım iradesi oluşturulması, kamu alımlarında yerli ürün tercih edilmesi	Maliye Bakanlığı, KİK
TÜBİTAK MAM Enerji Enstitüsü gibi kurumların bilimsel çalışmalarında sektör temsilcileriyle birlikte çalışması	BSTB, TÜBİTAK
Elektrik-elektronik sektöründe stratejik ürünlerde ve komponentlerde yeni yatırımlar yapılması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Sadece ithalatta kalite açısından bir kota getirmek yerine ithal edilecek ürünler için bir yerlilik şartı da aranması, bu alanlarda bir yaptırım uygulanması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Kamu alımlarında sadece mevcutta ihtiyaç duyulan ürünler yerine, diğer ülkelerde olduğu gibi gelecekte gerekli olacak yenilikçi ürünlerin de alınması	BSTB, Maliye Bakanlığı
Kamu alımlarında devlet destekleri sayesinde üretilen ürünlerin alımı konusunda teşvik sağlanması	BSTB
Toplumun yerli malı kullanım bilincinin artırılması	BSTB, MEB
Kamu alımlarında uzun vadeli alım planları hazırlanması	Maliye Bakanlığı
Türk Patent bünyesinde yeni kurulacak şirketin yerli üreticiler adına yurt dışından patent anlaşması yapması	BSTB, Türk Patent
Kamu alımlarına Sanayi İşbirliği Programı vasıtasıyla yerlilik şartı getirilmesi	BSTB, TOBB
Patentlerin ticarileştirilebilmesi amacıyla Türk Patent ve Marka Kurumu bünyesinde yeni bir şirket kurulması	Türk Patent

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Geleceğin Teknolojileri	
Endüstri 4.0, yazılım gibi konularda yapılacak olan yatırımların tüm gelişmiş illerde desteklenmeye devam edilmesi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Siber güvenlik alanında başta kamu kurumları olmak üzere milli yazılımların kullanılması için gerekli çalışmaların yapılması	BSTB, BTK
5G teknolojisini geliştiren Ar-Ge şirketlerinin masraflarının %75'inin TÜBİTAK tarafından karşılanması	TÜBİTAK
Piyasa Düzenlemeleri	
Patentlerin ticarileşmesinin ekonomik anlam ifade edebilmesi için destek sağlanması	Türk Patent
Sektörde Ar-Ge gelişimi, eğitim programı sunan şirketlerin finansmanı gibi faaliyetler için özel sektörün bir üst fon oluşturması	İlgili STK'lar
İthalatta hali mesuliyet sigortası benzeri bir uygulama getirilmesi, getirilen cihazların garanti süresince sigortalanması	BSTB, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı
Patentlerin banka teminatı olarak kullanılabilmesi	Türk Patent ve Maliye Bakanlığı
TV imalat sektöründe maliyeti düşürmek için teşvik verilmesi	Ekonomi Bakanlığı
İlave gümrük vergisi getirilirken üreticilerden görüş alınması ve ilave gümrük vergilerinden kaynaklanan haksız rekabetin önlenmesi	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı
Turquality programının geliştirilerek devam ettirilmesi	Ekonomi Bakanlığı
Enerji tasarruflu beyaz eşyalarda ÖTV indiriminin sürekli uygulanması ve bu ürünlerde KDV'nin %1'e indirilmesi	Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı
Çinli üreticilerin düşük fiyat politikası karşısında yerli üreticinin korunması	Ekonomi Bakanlığı

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Elektronik sektörü, artık kendi başına bir sektör olmaktan çıkarak tüm sektörler girdi sağlar hale geldi. Özellikle otomotiv, savunma, havacılık, bilişim, sağlık gibi anahtar sektörlerin merkezinde olan elektronik sektörümüzün 2017 itibarıyla 10 milyar dolardan fazla ihracatı, 700 milyon dolardan fazla Ar-Ge harcaması vardır.

Elektronik sanayisine öncelik veren ülkeler, gelişmişlik düzeyi bakımından da fark atıyor; elektronik sanayisini arkasına alan ülkeler büyüyüp kalkınıyor.

Bilimde, teknolojiye ve sanayide küresel oyuncu olma hedefini benimsemiş bir ülkeyiz. Bu hedefe ancak üretmek ve ihracatla ulaşabiliriz.

Cari açığı azaltmak ve küresel bir oyuncu olmak için sanayinin yerli üretim girdilerini artırmamız gerekiyor. Beyaz eşyanın yanı sıra, yerli üretimin en önemli başarısı savunma sanayinde gerçekleşiyor.

Dijital dünya ile birlikte elektronik ürünlere bağımlılık artmaktadır. 2023 yılı itibarıyla elektronik sektörünün dünya ticaret hacmi 7 trilyon \$'a çıkacaktır.

Beyaz eşya sanayisinde akıllı sistemlere gidiş var. Güçlü beyaz eşya sanayimizi akıllı sistemlerle donatarak ilerlemeliyiz.

Elektronik Sanayi Zirvesi

TÜRKİYE OTOMOTİV TEDARİK SANAYİ ZİRVESİ

**11 Nisan 2018
Bursa**

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı	Ekonomi Bakanlığı	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Kalkınma Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı
Bursa Valiliği	TÜBİTAK	KOSGEB	TSE
Türk Patent	TOBB	TÜSİAD	MÜSİAD
YASAD	TAYSAD	Özel Sektör Temsilcileri	

TÜRKİYE OTOMOTİV SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Dünyada otomotiv sektörü, gün geçtikçe gelişen ve ülke ekonomileri için önemi artan bir sektördür. Sektörde firmalar arası rekabet hızla yükselmekte ve buna bağlı olarak verimlilik artışı, kaynakların etkin kullanımı, idari ve teknik organizasyon gibi unsurlar büyük önem kazanmaktadır. Bu kapsamda, Ar-Ge'ye yatırım, kalite yönetimi, ana ve tedarik sanayi arasında işbirliğine dayanan ilişkiler, nitelikli iş gücü istihdamı, esnek üretim yöntemlerinin uygulanması ve etkin pazarlama gibi özellikler rekabette öne çıkmayı belirleyen unsurlardır.

Otomotiv sanayi, demir-çelik, elektrik-elektronik, bilişim, hafif metaller, petro-kimya, plastik gibi temel sanayi dallarının başlıca ürün alıcısıdır ve otomotiv sektöründeki gelişmeler bu sektörleri de teknolojik yeniliğe zorlamaktadır. Ülkemizin son 12 yıldır aralıksız ihracat lideri olan ve yaklaşık 60 yıllık bir geçmişe sahip olan

otomotiv sanayimiz için 2017 yılı rekorlar ile kapatılmıştır. Ülkemiz 2017 yılında üretilen 1,75 milyon adet araç ile dünyada 14. Avrupa Birliği'nde ise 5. sırada yer almıştır.

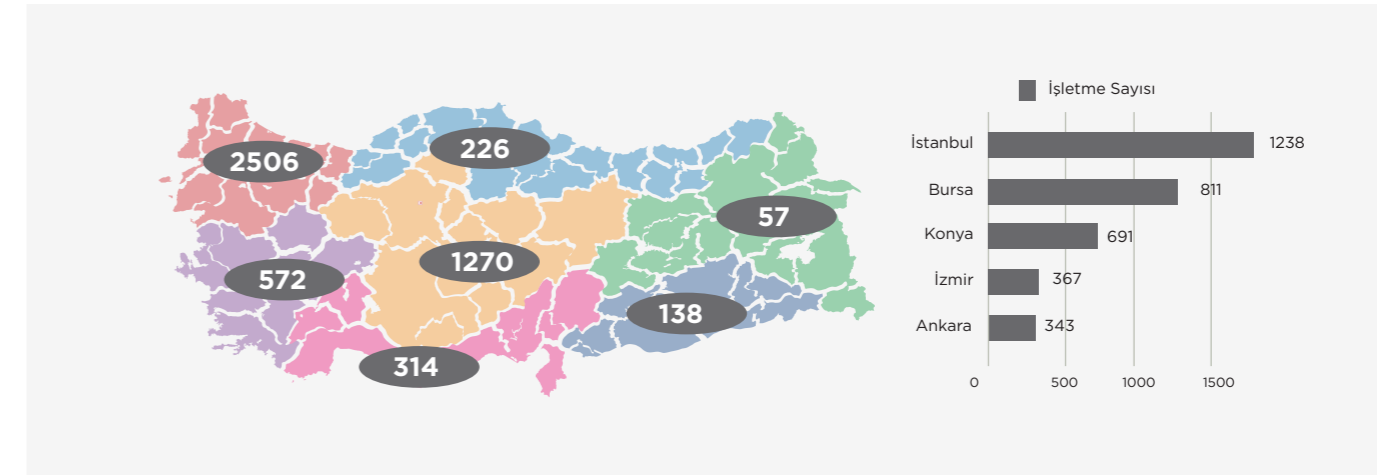
Otomotiv tedarik sanayi ise gerek yurt içinde gerekse yurt dışında faaliyet gösteren firmalara ve bununla birlikte yenileme pazarına, doğrudan veya dolaylı olarak ana sanayi tarafından belirlenen teknik dokümanlara uygun orijinal ve eşdeğer mamul, yarı mamul ve sistem üreten bir sanayi dalıdır.

Türk otomotiv tedarik sanayi firmalarının, bazı kritik ürünler dışındaki tüm parçaları içeren ürün grupları, ülkemizde imal edilen motorlu araçların % 80-90 oranında yerli katkı ile imal edilmesine imkân verecek çeşitliliktedir.

Otomotiv sanayi Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmış olup İstanbul, Bursa ve Konya sanayide en yoğun illerimiz olarak öne çıkmaktadır.

Dış Ticaret Hacmi	41,3 milyar \$
İhracat	23,9 milyar \$
İthalat	17,4 milyar \$
İstihdam	218 bin
İşletme Sayısı	5.083
Ar-Ge Merkezi	122
Tasarım Merkezi	14

Kaynak: TÜİK, GBS 2017 (Otomotiv ana ve tedarik sanayi verileri)

Kaynak: GBS, 2017

TAYSAD Başkanı Sn. Alper KANCA

Elektrikli ve hibrit araçlar ile otonom araçların payının artmaya başladığı bu dönemde otomotiv tedarik sanayinin üretim gamını değiştirerek katma değeri yüksek ürünlere geçiş yapması gerekmektedir.

Otomotiv sanayi büyük bir dönüşüm ve değişimin eşindedir.

Artık hem Türkiye'de hem de yurt dışında güçlü olmak zorundayız. Sadece Türkiye'de güçlü olarak ayakta kalamayız. Ülkemizde yatırım yapabilmek için yurt dışında da güçlü olmak gerekiyor.

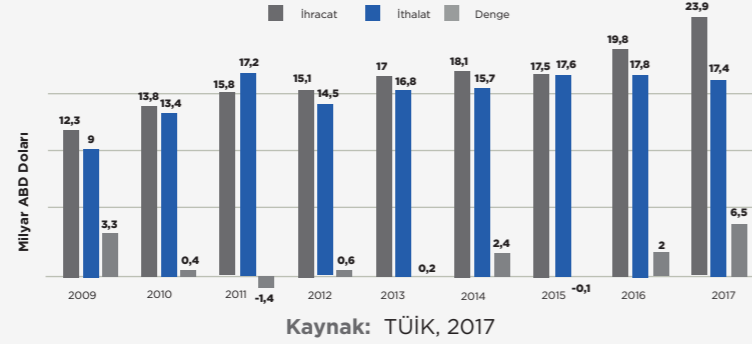
Kendimizle övünüyoruz ve bunda biraz da haklıyız. Avrupa'da ticari araç üretiminde 1 inci, otomobil üretiminde ise 6 ıncı sıradayız. Toplam üretimde ise dünya 14 üncüsüyüz.

Bunlar gerçekten önemli başarılar. Başarılarımızla övünmek hakkımız; ama biz otomotiv tedarikçileri sadece övünmüyor, yeni başarı hikayeleri yazmaya da devam ediyoruz.

Otomotiv sanayi, ana ve tedarik sanayinin güçlü sinerjisi ile ülke toplam ihracatının %20'sini karşılamaktadır.

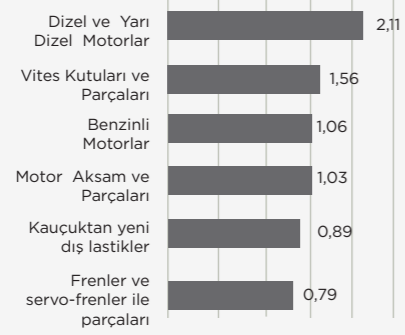
Türkiye otomotiv tedarik sanayi ise tek başına 10 milyar dolar ihracatının yanında ana sanayi ihracatının yarısının da girdisini oluşturmaktadır.

Sektörün Dış Ticareti

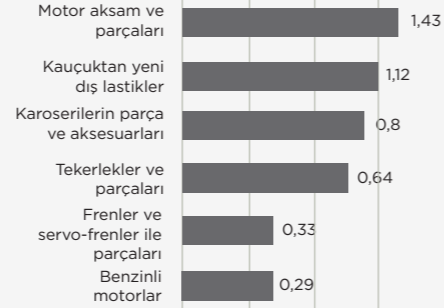

Dış Ticarete Konu Ürünler

İthal Ürünler Milyar \$ (2017)

İhraç Ürünler Milyar \$ (2017)

Kaynak: TÜİK, 2017

Fırsatlar

Otomotiv sanayinde yaşanan teknolojik değişim ve dönüşüm ile birlikte tedarik sanayimizin karşısına yeni fırsatlar çıkmaktadır.

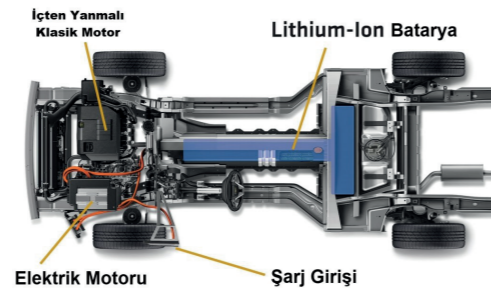
1. Elektrikli Araçlar ve Batarya Teknolojileri

Dünya genelinde birçok gelişmiş ülke önümüzdeki yıllarda dizel yakıtlı araçların üretimini ve satışını durduracağını açıklamıştır. 2030 yılında toplam hafif araç satışının % 20'sinin, 2040 yılında da yaklaşık % 50'sinin elektrikli olacağı öngörülmektedir.

2. Otomotiv Elektroniği

Otomotiv teknolojisinin gelişimiyle birlikte, 1960 yılında araç maliyeti üzerindeki etkisi %1 dolaylarında olan otomotiv elektroniği, günümüzde araç maliyeti üzerinde % 30-35 etkiye sahiptir.

Yeni teknolojiler ve değişen müşteri beklentileri ile elektroniğin araç içindeki ağırlığının daha da artması ve önümüzdeki 20 yıl içerisinde % 50-70 mertebelerine ulaşması öngörülmektedir.

3. Otonom Araçlar ve Sürücü Destek Sistemleri (ADAS)

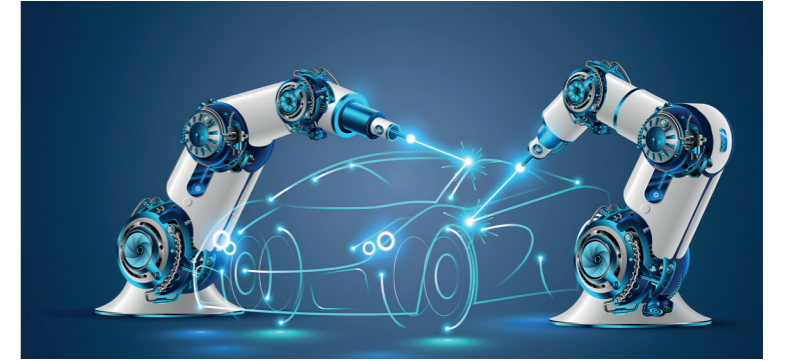
2030 yılında satılan otomobillerin % 15'inin tam otonom olması öngörülmekte olup otonom araç teknolojilerinde kullanılan;

- Sensörler
- Elektronik Kontrol Üniteleri
- Yazılım
- 5G ve V2X Teknolojileri
- Radar & Lidar
- Monitörler

gibi katma değeri yüksek teknolojilerin yerli olarak geliştirilmesi önemli bir fırsat olarak görülmektedir.

4. İleri Malzeme Teknolojileri

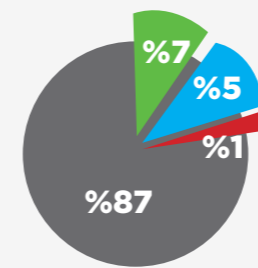
Çevreye yönelik artan duyarlılık, taşıtlardan kaynaklanan emisyonların sınırlandırılmasına yönelik yasal yaptırımlar ve elektrikli-hibrit araçların gelişimi, araç hafifleştirme çalışmalarına hız verilmesine neden olmakta ve henüz maliyet dezavantajı olsa da yeni nesil malzeme (Kompozit, karbon fiber, magnezyum-alüminyum alaşım) kullanımını teşvik etmektedir.

Bakanlığımız Destekleri

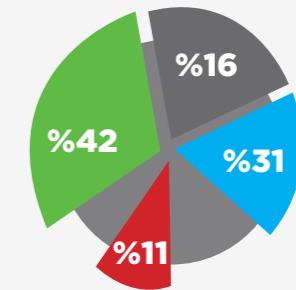
2016 yılında TÜBİTAK tarafından 90 otomotiv sanayi firmasına 22,8 milyon TL, KOSGEB tarafından 363 otomotiv sanayi firmasına 6,6 milyon TL destek sağlanmıştır

TÜBİTAK

- Mikro Ölçekli
- Küçük Ölçekli
- Orta Ölçekli
- KOBİ Üstü

KOSGEB

- Mikro Ölçekli
- Küçük Ölçekli
- Orta Ölçekli
- KOBİ Üstü

Kaynak: GBS, 2016

Öncelikli Yerleştirilecek Ürün Grupları

- Yeni Nesil Elektronik Fren Sistemi Donanım Ve Yazılımları
- Sürücü Destek Sistemleri (Adas)-Otonom Araç Sistemleri (Adaptif Hız Sabitleme, Şerit Kontrol Sistemi, Otomatik Pilot Vb.)
- Multimedya ve Araç İçi-Dışı Görüntü Sistemlerine Sahip Radyo Teypler (Bilgi-Eğlence Sistemleri)
- Elektrikli ve Hibrit Araçlar İçin Batarya, Enerji ve Güç Yönetim Sistemleri
- Dijital Gösterge Panelleri

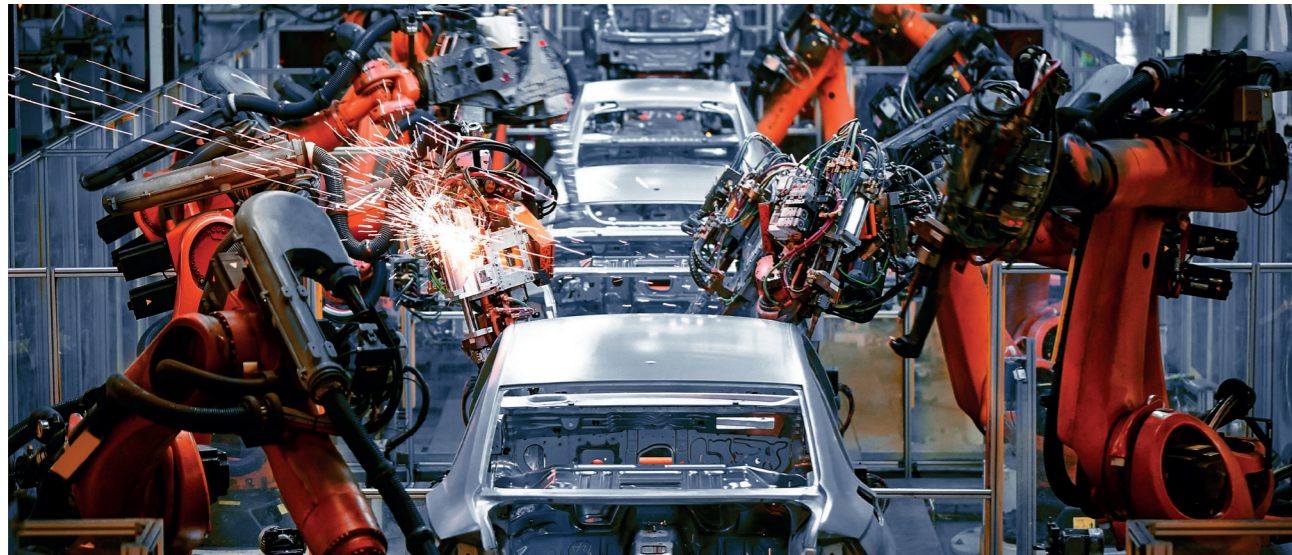
YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROJELERİ

1.Üretim Kapasitesinin Artırılması Amacıyla Sıfırdan Yeni Yatırım Yapılması

- İç pazarın büyütülmesi,
- Hurda teşvikinin düzenli olarak uygulanması,
- Yeni yatırımlarda nakit hibe desteği verilmesi.

2.Yerli Sözleşmeli Üreticilerin Oluşturulması

- Uluslararası ölçekte özellikle ülkemizde üretimi olmayan ve katma değeri yüksek araçların üretimine yönelik sözleşmeli üretici oluşturulması
- Sözleşmeli üretime yönelik ihtiyaçların belirlenmesi ve ülkemiz koşullarına uygun model oluşturulması.

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Teknolojik Yetkinlik	
Teknoloji ve pazara hızlı ulaşmak için odak sektörlerle yönelik ileri teknolojiye sahip küresel şirketlerin satın alınması amacıyla düşük faizli uzun vadeli kredi vb. alternatif finansman olanakları oluşturulması, kendi sektöründe ve iş alanında yurt içinde ve yurt dışında start-up yatırımları için kaynak oluşturulması (Girişim Sermaye Fonu) ve şirket alım fırsatlarının araştırılması için danışmanlık desteği verilmesi.	Ekonomi Bakanlığı, EximBank
4. Sanayi Devrimi kapsamında mevcut tesislerinde dijital dönüşüm yatırımı yapan otomotiv tedarik sanayi firmalarına yatırım tutarına bağlı olmaksızın % 50'ye kadar nakit desteği verilmesi.	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Türkiye'de üretilmeyen veya talep edilen adetler nedeni ile fizibilitesi uygun olmayan orta-yüksek-ileri teknoloji aksam veya modüllerin yerleştirilmesi amacıyla özel destek mekanizmaları oluşturulması.	BSTB
Türkiye'nin Otomobili Projesi kapsamında; <ul style="list-style-type: none"> • 10 yıllık gelişim planının yayınlanması, • Süreç içinde elektrikli araç kullanımı için stratejilerin belirlenmesi, • Karbon salınımı politikasının belirlenmesi, • Elektrikli veya Hibrit araçları destekleyen politikaların belirlenmesi, • Bu alanlarda planlanmış ve planlanacak devlet desteklerinin çalışılması, • Projenin ilk etabından itibaren Tedarik Sanayinin katılım sağlaması. • Alt bileşenlerde Tedarik Sanayinin bir araya gelerek projelere talip olması için konsorsiyumların kurulmasının teşvik edilmesi ve fon oluşturulması.	BSTB, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, UDHB, ETKB, EPDK
TEKNOSAB ve TOSB kapsamında inşaatın OSB'lerce yapılarak isteklilere kiralanması, bina inşa ve altyapı giderlerine teşvik verilmesi.	BSTB
Geleneksel teknolojilerin yeni nesil versiyonları aynı GTİP kodu altında değerlendirilmekte olup bu ürünler düşük teknoloji kabul edilmektedir. Söz konusu versiyonların teşvik mekanizmalarından yeterince yararlandırılması için çözüm önerileri geliştirilmesi.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
AR-GE Yetkinliği	
Akıllı araç ve yeni teknolojiler konusunda kümelenmelerin, özel sektör desteği ile oluşturulacak kuluçka merkezlerinin, inovasyon merkezlerinin desteklenmesi ve ulusal stratejiler oluşturulması için özel sektör katılımı ile üst komiteler oluşturulması.	Kalkınma Bakanlığı, BSTB, TÜBİTAK, KOSGEB
Fraunhofer Enstitülerinin yapısının incelenmesi ve benzer şekilde Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Enstitülerinin (merkezlerinin) kurulması	YÖK
Üniversitelerde doktora, doçent vb. derecelerin değerlendirilmesi sırasında Sanayi Üniversite İşbirliği Projelerinin de ağırlığı yüksek bir kriter olarak kabul edilmesi.	
Sanayi İşbirliği içerikli doktora tezlerinin artırılmasını sağlamak için destek mekanizmaları oluşturulması.	TÜBİTAK
TÜBİTAK projelerinde uygulamalı teknolojik araştırmalara ve temel araştırmalara eşit ağırlık verilmesi ve projelerin değerlendirilmesinde sektörel STK temsilcilerinin de yer alması.	
Otomotiv, elektronik ve bilişim sanayi ortak işbirliği projelerinin geliştirilmesi.	OSD, TAYSAD, YASAD

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
İnsan Kaynağı	
<p>Endüstri Meslek Liseleri, Meslek Yüksek Okulları ile üniversitelerin altyapılarının ve müfredatlarının günümüz ve gelecek teknolojilerine göre güncellenmesi, öğrencilerin bu okulları tercih etmesini sağlayacak muafiyetler verilerek mesleki eğitimin saygınlığının artırılması.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mesleki okul (MYO ve Meslek Lisesi) mezunlarının branşları ile ilgili iş yapmaları halinde mevcut maaşlarından kesilen gelir vergisinin 5 yıl süreyle yarıya indirilmesi, Meslek Liselerinde eğitim gören öğrenciler için ailelere verilen Çocuk Yardımı'nın artırılması, Ders Programlarının sanayicinin beklentilerini karşılayacak şekilde güncellenmesi, Müfredat konularına verimlilik, üretim, israf gibi başlıkların eklenmesi, Stajyer öğrencilerin sigortalı işe başlama tarihinin emeklilik için dikkate alınması, Meslek Lisesi mezunlarının sanayide çalışmasının vergi indirimi ile desteklenmesi. 	<p>Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, YÖK</p>
<p>Üniversite Eğitimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Uygulamalı eğitim programlarının planlanması, Sanayide çalışmaya başlayan yeni mezun mühendislerin gelirlerinin daha düşük vergilendirme yolu ile belli süre desteklenmesi, Staj yerlerinin üniversiteler tarafından belirlenmesi ve firmalara stajyer alma zorunluluğu getirilmesi, Otomotiv bölümlerinde 2. yıldan itibaren önde gelen OEM üreticilerinin ulusal dilleri ile ilgili seçmeli dersler açılması, Meslek Yüksek Okullarının Teknoloji Fakülteleri bünyesine alınması ve daha fazla pratik eğitim verilmesi, Ar-Ge mühendisi yetiştirme programları ve Özel Akademi Programları uygulayan eğitim merkezleri için destek mekanizması oluşturulması (Ar-Ge Merkezleri gibi vergi ve SGK Prim desteği veya muafiyetinin sağlanması), Stajyer üniversite öğrencilerinin sigortalı işe başlama tarihinin emeklilik için dikkate alınması. 	<p>BSTB Maliye Bakanlığı, YÖK</p>
<p>Uluslararası otomotiv firmalarında üst düzey çalışarak emekli olmuş Türk profesyonellerin belirlenmesi ve ulusal firmalarda danışman veya Proje Yöneticisi olarak çalışmasının desteklenmesi.</p>	<p>TAYSAD</p>
Rekabetçiliğin Artırılması	
<ul style="list-style-type: none"> Mühendislik ham maddelerinin Türkiye'den temin edilmesi. Hem yassı metal hem de mühendislik plastiğinde uygun yatırımların yapılması ile ilgili olarak Kamu Kurumları tarafından paydaş sektörlerle sürdürülen çalışmalar ve gelişmelerle ilgili olarak periyodik bilgi paylaşımı yapılması. Yüksek Dayanımlı Çeliğin üretilmesi ve TL ile tedarik edilmesi, Mühendislik Plastiklerinin yerli ve TL ile tedarik edilmesi, geri dönüşümlü ham madde kullanımının artırılması. Hem mühendislik plastikleri hem de geri dönüşüm plastikleri için son teşviklerden yararlanan iki firmaya yönlendirme yapılması ve ülkemizde co-polimerlerin üretilmesi. PAGEV ile koordinasyon ve işbirliğine gidilerek plastik ve çelik ham madde temini sorununa yönelik önerilerin oluşturulması. Global tedarik firmaların yatırım yapması için teşvik geliştirilmesi. 	<p>BSTB, Ekonomi Bakanlığı, TAYSAD, TÇÜD, PAGEV</p>

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
<p>Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu uhdesinde yer almayan (muaf) ham madde yatırımlarının 4.-5. Bölge destekleri kapsamına alınması.</p>	<p>Ekonomi Bakanlığı</p>
<p>Tedarik Sanayinin ihtiyacı olan makine ve ekipmanların Türkiye'den rekabetçi koşullarla temin edilmesi için teknolojik yetkinliğin geliştirilmesi.</p> <p>Artezyen otomasyon sistemlerinin daha fazla Türkiye'den tedarik edilmesi, insan ortamında çalışan robotların geliştirilmesi, katmanlı üretim, 3-D yazıcılar konularında yetkinliğin geliştirilmesi.</p>	<p>BSTB</p>
<p>Türkiye'nin uluslararası anlaşmalara eşzamanlı olarak taraf olması, STA'ların AB ile aynı zamanda devreye girmesi ve gelişmelerden sektörün periyodik olarak bilgilendirilmesi.</p>	<p>Ekonomi Bakanlığı</p>
<p>Gümrüklerde gerçekleştirilen bürokratik işlemlerin azaltılarak gümrüklerde geçen zamanın azaltılması.</p>	<p>Gümrük ve Ticaret Bakanlığı</p>
<p>Hedef pazarlarda yatırım yapmak isteyen Türk firmalarının faaliyet gösterebileceği bölgelerin oluşturulması /desteklenmesi için Ticaret Odası benzeri yapılanmaların resmi olarak kurulması.</p>	<p>Ekonomi Bakanlığı</p>
<p>Yerlileştirme Yüksek Kurulu koordinasyonunda gerçekleştirilecek çalışmalarla yerlileştirilecek yüksek teknoloji ürünlere ilişkin proje önerilerinin BSTB'ye sunulması.</p>	<p>OSD, TAYSAD</p>
Yatırım Ortamının İyileştirilmesi	
<p>Yeni ana sanayi yatırımları için iç pazarın 2023 hedefleri doğrultusunda büyütülmesi. Yerli üretilen araçların kullanımının desteklenmesi amacıyla;</p> <ul style="list-style-type: none"> ÖTV yerlilik oranına göre farklılaştırılması, Türkiye'de ithal araç satışı yapan firmaların off-set kapsamında yaptıkları alımların yerlilik oranı hesaba dahil edilmesi, Ömrünü tamamlamış araç desteğinin iç pazar yeterli seviyeye ulaşana kadar devam etmesi, Kamu alım/kiralamalarında ticari araçlar için de menşe imtiyazı getirilmesi. 	<p>Maliye Bakanlığı</p>
<p>Mevcut teşvik sistemindeki yatırıma katkı kullanım hızının artırılması amacıyla yatırıma katkı tutarının, sadece kurumlar vergisinden değil, diğer vergilerden de indirilebilmesi.</p>	
<p>Otomotiv Tedarik Sanayi orta-yüksek ve yüksek teknoloji yatırımlarına «Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar» kapsamında nakit desteğin sağlanması.</p>	<p>Ekonomi Bakanlığı</p>
<p>Proje bazlı destekler için kademeli destek sisteminin oluşturulması.</p>	
<p>Elektrikli araca yönelik orta yüksek ve yüksek teknoloji aksam/parça yatırımlarının alt limit sınırı olmaksızın 6. Bölge desteklerinden faydalanması.</p>	<p>Ekonomi Bakanlığı</p>
<p>Alt bileşenlerin üretileceği işlerde yeni kurulan firmalar için KOSGEB desteklerine başvurma şartı olan 1 yıl önce kurulma şartı incelenirken firmayı kuran şirketlerin kurulma tarihlerinin dikkate alınması.</p>	<p>KOSGEB</p>

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Toplantılardaki temel amacımız, Türk sanayisinin dinamosu olan sektörlerin temsilcilerini dinlemek, onların görüşlerini almak ve hep birlikte ortak akıl, ortak vizyon ve ortak strateji belirlemektir.

Tedarik sanayi olmadan otomotiv olmaz. Tedarik sanayi ile desteklenmeyen bir otomotiv sektörünün geleceği olamaz. Bu nedenle Türk otomotiv tedarik sanayisinin büyümesi ve güçlenmesi, ekonomimiz açısından son derece önemlidir.

Yeni otomotiv dünyasında elektrikli, otonom, internet bağlantılı, paylaşımcı araçlar ön plana çıkmaktadır. Yenilenen otomotiv dünyasının güçlü aktörlerinden biri olmak için eğilimleri doğru okumak, hazırlıklı olmak, planlarımızı buna göre yapmak durumundayız.

Bu değişime ayak uydurmamız, sadece otomotiv dünyası için değil, Türk ekonomisinin geleceği için de son derece gereklidir.

Türk otomotiv sektörü 50 yıllık birikimi ve donanımıyla gerekli özgüvene sahiptir. Bu özgüvenin çok önemli bir göstergesi de hiç şüphesiz Türkiye'nin otomobilidir. Türkiye'nin yerli otomobili, sadece teknolojik bir ürün olmakla kalmayacak, bütün dijital trendlere de cevap verecektir.

Yerli otomobil projesi, küresel aktör olma hedefimizin önemli bir parçası ve eşiğidir. Yerli marka otomobilimiz, yerli tedarik sanayimize de çok büyük katkı sağlayacak ve ülkemiz otomotiv sektörüne sıçrama yaptıracaktır.

Otomotiv Tedarik Sanayi Zirvesi